

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

I følge liste

Nr.	Vår ref	Dato
H-1/18	17/907 - 12	05.01.2018

Statsbudsjettet for 2018 - Det økonomiske opplegget for kommuner og fylkeskommuner

Dette rundskrivet orienterer om det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2018 etter Stortingets budsjettvedtak.

Regjeringen Solberg la 12. oktober 2017 fram budsjettforslaget for 2018 i Prop. 1 S (2017–2018). Stortingets finanskomité avga 30. november 2017 Innst. 2 S (2017–2018) med forslag til rammevedtak for 2018. Innstillingen ble vedtatt av Stortinget 4. desember. Videre avga finanskomiteen 7. desember 2017 Innst. 3 S (2017–2018) Skatte-, avgifts- og tollvedtak 2018. På bakgrunn av innstillingen vedtok Stortinget 12. desember kommunale og fylkekommunale skattører. Stortingets kommunal- og forvaltningskomité avga 11. desember 2017 Innst. 16 S (2017–2018). På bakgrunn av innstillingen vedtok Stortinget 18. desember rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner for 2018. For nærmere detaljer om budsjettopplegget for kommunesektoren 2018 vises det til ovennevnte budsjettdokumenter som er tilgjengelige på Stortingets nettsider.

Grønt hefte 2018 er beregningsteknisk dokumentasjon til Prop. 1 S (2017–2018) og viser regjeringens forslag til fordeling av rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner. Under pkt. 2 er det redegjort for endringer i rammetilskuddet for 2018 som følge av Stortingets budsjettvedtak. Vedlagt er tabeller som viser endringene på kommune- og fylkesnivå. Under pkt. 3 gis en oversikt over datoer for utbetaling av rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner.

1. Kommunesektorens inntektsrammer i 2018

Veksten i kommunesektorens samlede inntekter anslås å bli om lag 4,9 mrd. kroner i 2018, tilsvarende i underkant av 1 pst. Veksten er regnet fra anslått inntektsnivå i 2017 i revidert

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Avdeling
Kommunalavdelingen

Saksbehandler
Hege Rønning
22 24 72 24

nasjonalbudsjett for 2017. Inntektsrammen anslås å bli knapt 0,3 mrd. kroner høyere enn anslaget i Prop. 1 S (2017–2018).

Av veksten i kommunesektorens inntekter er om lag 4 mrd. kroner vekst i frie inntekter, tilsvarende 1,1 pst. Veksten i de frie inntektene er justert opp med om lag 0,2 mrd. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2017–2018). Økningen skyldes blant annet økt satsing på skolehelsetjenesten og styrking av satsingen på opptrappingsplanen for rus.

Som følge av endringer i skatteopplegget anslås kommunenes og fylkeskommunenes skatteinntekter å bli henholdsvis 43 og 10 mill. kroner høyere enn anslått i Prop. 1 S (2017–2018), og rammetilskuddet reduseres tilsvarende. Skattørene holdes uendret som i forslaget.

2. Endringer i rammetilskuddet som følge av Stortingets budsjettvedtak

Nedenfor er det redegjort for endringer i rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner som Stortinget vedtok ift. forslaget i Prop. 1 S (2017–2018). Vedlegg 1 og 2 viser fordelingen av rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner etter Stortingets budsjettvedtak.

2.1 Kapittel 571 Rammetilskudd til kommuner

Post 60 Innbyggertilskudd

Stortinget vedtok en netto økning på 211,8 mill. kroner, knyttet til følgende saker:

Økt inntektsgrense – gratis kjernetid (24,8 mill. kr)

Innbyggertilskuddet til kommunene øker med 24,8 mill. kroner som følge av Stortingets vedtak om å heve inntektsgrensen for rett til gratis kjernetid i barnehage for 3-, 4-, og 5-åringer til 533 500 kroner, med virkning fra 1. august 2018. Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage.

Skolehelse- og helsestasjon (100 mill. kr)

Stortinget vedtok en økning i innbyggertilskuddet med 100 mill. kroner ut over forslaget i Prop. 1 S for å sette kommunene i stand til å øke antall stillinger i skolehelsetjenesten og på helsestasjoner. I budsjettet for 2018 ligger det inne 783,4 mill. kroner til dette formålet. Midlene fordeles til kommunene basert på antall innbyggere 0–19 år, med et minstenivå på 100 000 kroner per kommune, og er fordelt i tabell C i Grønt hefte.

Opptrappingsplanen for rus (75 mill. kr)

Stortinget vedtok å øke satsingen på opptrappingsplanen for rus innenfor de frie inntektene med 75 mill. kroner ut over forslaget i Prop. 1 S (2017–2018). Midlene blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Frivilligsentraler (5 mill. kr)

Stortinget vedtok ved behandlingen av Prop. 1 S (2017-2018) en økning i midlene til frivilligsentraler med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Midlene gis med en særskilt fordeling, etter samme prinsipp som i tabell C i Grønt hefte for 2018.

Endringer i skatteopplegget (-43 mill. kr)

Kommunenes skatteinntekter anslås å bli 43 mill. kroner høyere som følge av endringer i skatteopplegget i 2018. Som følge av dette nedjusteres innbyggertilskuddet til kommunene med 43 mill. kroner. Nedjusteringen er fordelt med et likt beløp per innbygger for alle kommuner.

Økt bruk av IKT- i grunnopplæringen (50 mill. kr)

I budsjettforliket mellom Venstre, KrF og regjeringspartiene ble det satt av 50 mill. kroner til "IKT-tiltak i grunnopplæringen" over kap. 571 post 60. Ved behandlingen av Prop. 1 S (2017–2018) vedtok Stortinget følgende anmodning til regjeringen:

"Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak i revidert nasjonalbudsjett for 2018 med en modell for hvordan en nasjonal ordning for digitale læremidler kan innrettes og på hvilken post midlene skal plasseres." I innstillingen la komiteens flertall til grunn at midlene ikke utbetales som rammetilskudd i 2018. Midlene til IKT-tiltak i grunnopplæringen vil derfor ikke utbetales som rammetilskudd i 2018.

Omfordeling i innbyggertilskuddet

Det er i tillegg gjort endringer i to ordninger som gir en omfordeling innenfor innbyggertilskuddet:

Ny beregning av inntektsgarantiordningen

I beregningen av inntektsgarantiordningen i statsbudsjettet for 2018 var det lagt til grunn at regionsentertilskuddet skulle inngå i grunnlaget for beregning av inntektsgarantiordningen. Stortinget ba regjeringen gjøre en ny beregning av inntektsgarantiordningen for 2018, der regionsentertilskuddet holdes utenom beregningen. Departementet har endret beregningen, og lagt til grunn at regionsentertilskuddet ikke skal inkluderes i inntektsgarantiordningen. Dette gir en omfordeling innenfor innbyggertilskuddet for alle kommuner.

Ny beregning av overgangsordningen for kommuner som slår seg sammen.

Kommuner som slår seg sammen og som tapte på endringene i basistilskuddet og småkommunetillegget i inntektssystemet fra 2016 til 2017, blir kompensert for dette gjennom en egen overgangsordning. Ordningen ble innført i 2017, og i statsbudsjettet for 2018 ble ordningen videreført med samme beløp og fordeling. Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2018 ba Stortinget regjeringen gjøre en ny beregning av kompensasjonen, for å ta hensyn til at enkelte kommuner fikk en lavere kompensasjon gjennom ordningen i 2017 siden det ble tatt hensyn til at deler av tapet ble dekket gjennom inntektsgarantiordningen. I 2018 er imidlertid kompensasjonen gjennom inntektsgarantiordningen redusert, og ved å ta hensyn til dette vil flere kommuner få en høyere kompensasjon gjennom overgangsordningen enn lagt til grunn i statsbudsjettet for 2018. Departementet har foretatt en ny beregning av overgangsordningen for 2018. Økningen i kompensasjon i overgangsordningen finansieres

delvis med skjønnstilskudd, og delvis med en omfordeling innenfor innbyggertilskuddet. Ny fordeling av overgangsordningen er vist i vedlegg 1, kolonne 12.

Post 64 Skjønnstilskudd

Midler til retaksering – eiendomsskatt (72,5 mill. kr)

Stortinget vedtok en økning på kap. 571, post 64 på 72,5 mill. kroner med det formål å kompensere kommunene for retaksering, som følge av endringen i adgangen til å legge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner ("verk og bruk"). Midlene vil bli fordelt gjennom året.

Post 65 Regionsentertilskudd

Ved Stortingets behandling av Dok. 8:2 S (2017-2018) den 7. desember ble det vedtatt at kommunene Leka og Bindal ikke skal slås sammen med kommunene Nærøy og Vikna. Leka og Bindal kommuner oppfyller derfor ikke kriteriene for å motta regionsentertilskudd i 2018. Regionsentertilskuddet som er fordelt til Leka og Bindal kommuner i 2018 omfordeles til Nærøy og Vikna kommuner.

2.2 Kapittel 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner

Post 60 Innbyggertilskudd

Stortinget vedtok ved behandlingen av Prop. 1 S (2017–2018) en netto økning på kap. 572, post 60 Innbyggertilskudd med 31,3 mill. kroner knyttet til sakene omtalt under. I tillegg er innbyggertilskuddet korrigert som følge av korrigerede kriteriedata for "innbyggere per kilometer offentlig vei". Kilometer offentlig vei i Oslo er redusert med 35 kilometer, sammenliknet med kriterieverdien i Grønt hefte for 2018. Dette medfører en høyere kriterieverdi for innbyggere per kilometer vei i Oslo, som isolert medfører et høyere innbyggertilskudd for Oslo sammenliknet med forslaget i Grønt hefte for 2018.

Tapskompensasjon for endringer i inntektssystemet for fylkeskommunene (40 mill. kr)

I Prop. 1 S (2017 – 2018) videreførte regjeringen kompensasjonen på 295 mill. kroner til fylkeskommunene som følge av tap etter endringer i inntektssystemet i 2015. Stortinget vedtok å øke tapskompensasjonen med ytterligere 40 mill. kroner i 2018, samlet 335 mill. kroner. Ved fordeling av ytterligere 40 mill. kroner i tapskompensasjonen er det også tatt hensyn til tap ved innføring av ny kostnadsnøkkel for båt- og ferjesektoren, i tillegg til systemvirkningene av nytt inntektssystem i 2015. Den økte tapskompensasjonen er fordelt med samme relative fordeling mellom fylkeskommunene som i statsbudsjettet for 2017: 49 pst. til fylkeskommuner som taper over 200 kroner per innbygger, 18 pst. til fylkeskommuner som taper over 500 kroner per innbygger, og 33 pst. til fylker som taper over 700 kroner per innbygger.

Kompensasjon for økning i CO2-avgift, fylkesveiferjedrift og hurtigbåter (1,3 mill. kr)

I Prop. 1 S (2017–2018) ble det foreslått å oppheve fritak for CO2-avgiften på gass til gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart. Forslaget fører til økte kostnader for fylkeskommuner for avtaler som allerede er inngått om lokal kollektivtrafikk, og det ble foreslått å kompensere økte kostnader med 14 mill. kroner i 2018. Ved fremleggelsen av budsjettet lå denne kompensasjonen ufordelt. Ved behandlingen av Prop. 1 S (2017–2018) vedtok Stortinget å øke avgiften, som medførte at kompensasjonen øker med 1,3 mill. kroner i 2018 til totalt 15,3 mill. kroner. Kompensasjonen er nå fordelt mellom fylkeskommunene.

Endringer i skatteopplegget (-10 mill. kr)

Fylkeskommunenes skatteinntekter anslås å bli 10 mill. kroner høyere i 2018 som følge av endringer i skatteopplegget 2018. Som følge av dette nedjusteres innbyggertilskuddet med 10 mill. kroner. Nedjusteringen er fordelt med et likt beløp per innbygger for alle fylkeskommuner.

Post 64 Skjønnskudd

Ved behandlingen av Prop. 16 S (2017–2018) vedtok Stortinget at ubrukte skjønnskudd i 2017 kan overføres til 2018. Som følge av dette vedtok Stortinget å redusere fylkeskommunenes skjønnsramme i 2018 med 20 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1. S (2017–2018).

3. Andre saker

Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene

Det er gjort en korrigerende uttrekk for de 6 forsøkskommunene i forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene. Korrigeringen innebærer en omfordeling mellom forsøkskommunene, og har ingen betydning for uttrekket i makro.

4. Utbetalinger av rammetilskudd 2018

Rammetilskudd for 2017 vil være på mottakers konto følgende datoer: 3. januar, 1. februar, 1. mars, 5. april, 3. mai, 1. juni, 5. juli, 6. september, 4. oktober, 1. november.

Med hilsen

Thor Bernstrøm (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Rønning
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg

1. Rammetilskudd til kommunene etter saldert budsjett 2018
2. Rammetilskudd til fylkeskommunene etter saldert budsjett 2018
3. Statlige overføringer til kommunesektoren 2017 og 2018